

חוק הטיס (עבירות ושיפוט), תשל"א-1971 *

פרק א': הוראות כלליות

1. בחוק זה –

הגדרות

"האמנה" – האמנה בדבר עבירות ומעשים מסויימים אחרים המבוצעים בכלי טיס, שנחתמה בטוקיו ביום 14 בספטמבר 1963¹;

"טיסה" – פרק הזמן המתחיל ברגע שכו נסגרות דלתותיו החיצוניות של כלי טיס לצורך המראה והמסתיים ברגע שבו נפתחות דלתות אלה לשם ירידת נוסעים; ביצע כלי הטיס נחיתה אונס, ייחשב כלי הטיס כנמצא בטיסה עד הרגע שרשות מוסמכת של מדינה תקבל לידיה את האחריות על כלי הטיס ועל בני האדם והרכוש שבו; לענין זה, "נחיתה אונס" – לרבות נחיתה שנכפתה על הקברניט שלא ברצונו, ו"ירידת נוסעים" – ירידת נוסעים לגמר מסעם באוויר בדרך הרגילה;

"כלי טיס ישראלי" –

(1) כלי טיס הרשום במרשם כלי הטיס בישראל;

(2) כלי טיס שאינו רשום כאמור אם יותר ממחציתו היא בבעלות של מדינת

ישראל, של אזרח ישראלי, של תושב ישראל או של תאגיד ישראלי;

(3) כלי טיס המושכר למדינת ישראל, לאזרח ישראלי, לתושב ישראל או

לתאגיד ישראלי;

"כלי טיס צבאי" – כלי טיס של צבא-הגנה לישראל או כלי טיס המסור לשליטתו של אדם בשירות צבא-הגנה לישראל אשר הופקד על כך;

"מדינת הרישום", לענין כלי טיס – המדינה שבה הוא רשום, ואם מדינות בעלות האמנה הקימו, לצורך התובלה האווירית, ארגוני הפעלה משותפים, או גופי הפעלה בין-לאומיים, ואין כלי הטיס המשמשים לכך רשומים במדינה מסויימת – יראו כמדינת הרישום את המדינה שבין מדינות אלה, שהן ציינו אותה לענין זה ומסרו עליה הודעה לארגון התעופה האזרחית הבין-לאומית, כאמור בסעיף 18 לאמנה;

"מעשה" – לרבות מחדל;

"מצוי בכלי טיס" – לרבות המצוי בשדה תעופה, או במקום אחר שבו נחת כלי הטיס, בדרכו אל כלי הטיס או ממנו, או המוחזק מחוץ לכלי הטיס אם הוצא מחוכו שלא מרצונו ושלא לפי סעיפים 8 או 9, כל עוד הוא מוחזק כאמור;

"קברניט", לענין כלי טיס – כמשמעותו של "מפקד" בפקודת הפרשנות²;

"שטח", של מדינה – לרבות –

(1) שטחים הכפופים לריבונותה, לאדנותה, לממונותה או למרותה של המדינה;

(2) המרחב האווירי שמעל השטחים האמורים בפסקה (1);

(3) שטחים הנתונים לפיקוחה האווירי של המדינה מכוח הסדרים שקבע הארגון

הבין-לאומי לתעופה אזרחית;

"תאגיד ישראלי" – תאגיד שנרשם בישראל או שהוקם מכוח דין בישראל, למעט חברת-חץ שנרשמה לפי סעיף 248 לפקודת החברות.

* נתקבל בכנסת ביום כ"ו בשבט תשל"א (22 בפברואר 1971); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה'ח 880, תשל"א, עמ' 196.

1 כ"א כרך 21, עמ' 65.

2 דיני ישראל, נוסח חדש 1, עמ' 2.

3 חוקי אי, כרך א', פרק כ"ב, עמ' 155.

2. בית משפט בישראל מוסמך לדון לפי דיני ישראל אדם אשר –

סמכות כתי
המשפט בישראל

- (1) עבר עבירה לפי פרק ג';
- (2) בשטח ישראל או מחוצה לו, עבר עבירה בתוך כלי טיס ישראלי או לגבי כלי טיס ישראלי או לגבי אדם או נכס המצוי בו;
- (3) בשטח ישראל, בתוך כלי טיס שאינו ישראלי, עבר עבירה לגבי אותו כלי טיס או לגבי אדם או נכס המצוי בו;
- (4) מחוץ לשטח ישראל, בתוך כלי טיס שאיננו ישראלי, עבר עבירה נגד אזרח ישראלי או הישב ישראל המצוי בו, או נגד נכס של אזרח ישראלי או תושב ישראל כאשר הוא נכס כאמור, או נגד בטחון מדינת ישראל;
- (5) הוציא מכלי טיס בשטח ישראל לפי סעיפים 8 או 9 לאחר שביצע בו עבירה, ואותה עבירה הייתה בת-עונשין בישראל אילן בוצעה בכלי טיס ישראלי.

3. אדם שעבר עבירה לפי פרק ג' מותר להעמידו לדין בישראל אף אם כבר עמד לדון על המעשה מחוץ לישראל, אולם אם הורשע לאחר שכבר הורשע על אותו מעשה מחוץ לישראל, יתחשב בית המשפט בישראל בקביעת ענשו בעונש שנשא מחוץ לישראל.

שפיטה
בתוך-לארץ

פרק ב': חובות וסמכויות של קברניט ושל אחרים

4. (א) היה לקברניט כלי טיס יסור סביר להניח כי אדם ביצע בכלי הטיס, או עומד לבצע בו, מעשה המסכן או עשוי לסכן את בטחון כלי הטיס או את בטחון בני האדם או הרכוש שבו, או את הסדר הטוב או המשמעת בכלי הטיס, רשאי הוא לנקוט באמצעי בטחון סבירים הדרושים לדעתו, לרבות מעצר או חיפוש, כדי להגן על בטחון כלי הטיס ועל בטחון בני האדם או הרכוש שבו, או כדי לשמור על הסדר הטוב או המשמעת בכלי הטיס, או כדי לאפשר לו להוציא את האדם מכלי הטיס לפי סעיפים 8 או 9.

סמכות הקברניט
לנקוט באמצעי
בטחון

(ב) הסמכויות הנתונות לקברניט כלי טיס בסעיף קטן (א) נתונות לו גם אם היה לו יסוד סביר להניח כי אדם ביצע בכלי הטיס, או עומד לבצע בו, מעשה שלדעת הקברניט מהווה עבירה על פי כל דין הקיים במדינת הרישום.

5. (א) בכל מקרה של צורך בנקיטת אמצעי בטחון חייב כל איש צוות לסייע לקברניט לפי דרישתו ולפעול לפי הוראות מחייבות אחרות, לרבות הוראות קבע, תוך ציות להוראות הקברניט.

סיוע של אנשי
צוות ואחרים

(ב) כל אדם בכלי טיס רשאי לסייע לקברניט או לאיש צוות אחר בנקיטת אמצעי בטחון, אם הקברניט או איש הצוות האחר הרשהו לכך.

(ג) אדם בכלי טיס רשאי לנקוט אמצעי בטחון כנגד אדם אחר, אם יש יסוד סביר להניח כי יש בהם צורך חיוני תכוף כדי להגן על בטחון כלי הטיס או בני האדם או הרכוש שבו, ובלבד שבעשייתו לא עבר את המידה הדרושה לאותה מטרה ולא הפר הוראות שניתנו על-ידי הקברניט או מטעמו.

הודעה על מעצר

6. (א) על מעצרו של אדם בכלי טיס ועל סיבת המעצר יודיע הקברניט, במהירות האפשרית בעת הנחיתה, ואם אפשר – לפני הנחיתה, לרשות המוסמכת של המדינה שבה הוא נוחת.

(ב) סעיף זה לא יחול על קברניט בכלי טיס צבאי.

7. הקברניט רשאי להמשיך במעצרו של אדם עד למועד שבו כלי הטיס יפסיק להיות בטיסה, ואם החליט למסור אותו לרשות מוסמכת כאמור בסעיף 9 – עד למסירתו כאמור; הקברניט אינו רשאי להמשיך במעצר מעבר למועד זה, אלא באחת מאלה:

- (1) הרשות המוסמכת של המדינה שבה נחת כלי הטיס מסרבת לבקשת הקברניט להתיר ירידת האדם לשטח אותה מדינה או לקבלו לידיה, או שהיא מסכימה לבקשת הקברניט להשאיר את האדם בכלי הטיס;
- (2) המדינה שבה נחת כלי הטיס אינה בעלת האמנה, והרשות המוסמכת בה אינה דורשת להוריד את האדם או למסרו לידיה;
- (3) האמצעים נגקטו נגד האדם כדי לאפשר מסירתו לרשות המוסמכת בישראל או לרשות המוסמכת במדינת הרישום;
- (4) האדם מסכים להמשיך ולהישאר עצור בכלי הטיס.

הורדת אדם

8. (א) היה לקברניט יסוד סביר להניח כי אדם ביצע בכלי טיס, או עומד לבצע בו, מעשה המסכן, או העלול לסכן, את בטחון כלי הטיס או בטחון בני האדם או הרכוש שבו, או את הסדר הטוב או המשמעת בכלי הטיס, וכי הורדתו מכלי הטיס חיונית כדי להגן על בטחון כלי הטיס או על בטחון בני האדם או הרכוש שבו או כדי לשמור על הסדר הטוב או המשמעת בו, רשאי הקברניט להוריד את האדם מכלי הטיס בכל מדינה שבה הוא נחת.

(ב) ציווה הקברניט על אדם בנסיבות המפורטות בסעיף קטן (א) לרדת מכלי הטיס, והאדם לא קיים את צו הקברניט, רשאי הקברניט לאחוז באמצעים סבירים בנסיבות הענין כדי להוריד אותו מכלי הטיס.

מסירת אדם

9. (א) קברניט רשאי למסור לידי הרשות המוסמכת במדינה בעלת האמנה שבה הוא נחת את מי שיש לו יסוד סביר להניח שביצע בטיסה מעשה שלדעת הקברניט היא עבירה חמורה על פי הדין הקיים במדינת הרישום.

(ב) מי שנמסר לפי סעיף זה בישראל, יחולו עליו הדינים החלים בישראל בעניני מעצר והסגרה, הכל לפי הענין.

(ג) סעיף זה לא יחול על קברניט כלי טיס צבאי.

הודעה על הורדה ומסירה

10. (א) על הורדת אדם או מסירתו לפי סעיפים 8 או 9 תינתן מטעם קברניט כלי הטיס הודעה לרשות המוסמכת של המדינה שבה הורד או נמסר האדם ולרשות המוסמכת של מדינת הרישום.

(ב) ההודעה תפרט את נימוקי המסירה או ההורדה ותינתן, בהורדה – עם הורדתו של האדם או עד כמה שאפשר סמוך לה, ובמסירה – לפני הנחיתה או עד כמה שאפשר מיד אחריה.

(ג) סעיף זה לא יחול על קברניט כלי טיס צבאי.

חסינות

11. קברניט כלי הטיס, איש צוות, נוסע בעל כלי הטיס, שוכרו, מפעילו או האדם שמטעמו מבוצעת הטיסה, לא ישאו באחריות פלילית או אזרחית על מעשה שנעשה לגבי אדם פלוני בהתאם לאמור בסך זה.

12. מי שהורד מכלי טיס בישראל או נמסר בישראל מכות הוראות חוק זה ורוצה להמשיך במסעו, לא תעוכב יציאתו מישראל אלא באחת מאלה:

- (1) נוכחותו בישראל דרושה לצרכי הליכים פליליים או הליכי הסגרה;
- (2) לא יצא מישראל תוך זמן סביר, לאחר שניתנה לו, אחרי הנחיתה, אפ"ש שרות לעשות כן.

13. (א) אדם שנמסר בישראל לפי סעיף 9 מותר להסגירו למדינת הרישום, על פי בקשתה, ובלבד שקיימו כל ההוראות שבחוק ההסגרה, תשי"ד-1954, למעט האמור בסעיף (1)2 שבו; לענין תחולת סעיף 17 לחוק האמור, תבוא במקום ההסכם שלפי סעיף (1)2 האמור התחייבות של מדינת הרישום לנהוג כאמור בסעיף 17 האמור.

(ב) לא יוסגר אדם לפי סעיף זה למדינת הרישום אם לפי דיניה אין להסגיר לישראל, בהעדר הסכם הסגרה בינה לבין ישראל, אדם שנמסר בהתאם לאמור בסעיף 9 לאמנה, או אם היא אינה נוהגת הדדיות בענין הגדון כלפי ישראל.

14. הורדה או מסירה של אדם בישראל לפי פרק זה או החזרתו לישראל לפי סעיף 14 לאמנה לא תגרע מסמכות הניתנת על פי כל דין לגרש אותו אדם מישראל.

15. מי שאינו מקיים את המוטל עליו לפי פרק זה בנסיבות שבהן היה אחראי בפלילים למחדלו אילו אירע המחדל בכלי טיס ישראלי, ישא בישראל באחריות פלילית על אותו מחדל אף אם אירע שלא בכלי טיס ושלא בשטח ישראלי.

16. הוראות פרק זה המתייחסות לעבירות יפורשו בהתאם לסעיף 2 לאמנה.

פרק ג': שוד אווירי וחבלה

17. אלה יאשמו בשוד אווירי ודינם מאסר עולם, ואם גרם המעשה למותו של אדם, דינם מאסר עולם בלבד:

(1) התופס כלי טיס בכוח, באלימות, באמצעי מרמה או באיום להפעיל כוח או אלימות, או המשתלט שלא כדין על כלי טיס;

(2) המחזיק בכלי טיס או המשתתף מרצונו בהפעלת כלי טיס, בשליטתו או בהחזקתו, בידועו כי כלי הטיס נתפס או השתלטו עליו כאמור בפסקה (1) או כי באמצעותו מפעילים את השליטה בכלי טיס אחר שנתפס או השתלטו עליו כאמור.

18. העושה מעשה המכוון לסכן חיי אדם המצוי בכלי טיס או לגרום לו נזק, או המכוון לסכן כלי טיס או רכוש שבו או לגרום לו נזק, או המאיים באחת מאלה, דינו - מאסר עשרים שנה, ואם גרם המעשה למותו של אדם, דינו - מאסר עולם בלבד.

19. (א) העוצר אדם שהיה מצוי בכלי טיס שנעברה בו עבירה לפי פרק זה או המחזיק אותו אדם במעצר, דינו - מאסר חמש עשרה שנה, ואם גרם המעשה למותו של אדם, דינו - מאסר עולם בלבד.

4 ס"ח תשי"ד, עמ' 174.

(ב) בעבירה לפי סעיף זה, תהא הגנה אם יוכיח הנאשם אחת מאלה:

- (1) המעצר היה על עבירה לפי פרק זה;
- (2) המעצר בוצע על פי סמכויות שהוענקו בחוק.

20. עבירות אלה דינן כדין מעשה עבירה עצמו:

- (1) קשר או נסיון לעבור עבירה לפי פרק זה;
- (2) נסיון של שידול לעבירה כאמור;
- (3) סיוע לאחר מעשה העבירה כאמור.

דין קשר, שידול,
נסיון וסיוע לאחר
מעשה

21. לענין עבירות לפי פרק זה, אין נפקא מינה אם העבירה נעברה בשטח ישראל או מחוצה לו, או אם נעברה לגבי כלי טיס ישראלי או לגבי כלי טיס שאינו ישראלי.

תחולת הוראות

22. (א) כלי טיס שנעברה בו עבירה לפי סעיף 17 ונחת לאחר מכן באותה טיסה בישראל ובמצא בו אותה שעה נוסע או איש צוות, אשר לולא מעשה העבירה לא היה צריך להגיע לישראל באותה טיסה — לא ייעצר האדם ולא יוכא לדין ולא יוסגר על מעשה שעשה לפני ביצוע העבירה כאמור אלא באחת מאלה:

הסינות למי שנחת
בישראל בכלי
טיס שנשדר

- (1) המעשה הוא עבירה לפי חוק זה;
- (2) הנוסע או איש הצוות לא יצא מישראל תוך זמן סביר לאחר שניתנה לו, אחרי הנחיתה, אפשרות לעשות כן;
- (3) הנוסע או איש הצוות יצא מישראל אחרי הנחיתה וחזר אליה מרצונו או הוסגר לישראל בגלל המעשה האמור.

(ב) כלי טיס שנעברה בו עבירה לפי סעיף 17 ונחת באותה טיסה לאחר מכן בישראל — כלי הטיס והמטען והכבודה שבו, אשר לולא מעשה העבירה לא היו צריכים להגיע לישראל באותה טיסה, לא יהיו נתונים לתפיסה או לעיקול מכל סוג שהוא ככל הליך עקב אירוע שאירע לפני ביצוע העבירה כאמור, אלא באחת מאלה:

- (1) התפיסה או העיקול מבוקשים בעטיו של מעשה שהוא עבירה לפי חוק זה;
- (2) כלי הטיס, המטען או הכבודה לא הוצאו מישראל תוך זמן סביר לאחר שניתנה, אחרי הנחיתה, אפשרות לעשות כן;
- (3) כלי הטיס, המטען או הכבודה הוצאו מישראל אחרי הנחיתה והוחזרו אליה כדין.

(ג) הרשויות המוסמכות בישראל רשאיות שלא לנהוג לפי סעיף זה אם מדינת הרישום של כלי הטיס שנחת או המדינה שהנוסע נמנה עם אזרחיה, הכל לפי הענין, אינה נוהגת הדידות בענין הגדון כלפי ישראל.

פרק ד': שונות

23. בהליכים לפני בית משפט בישראל, לרבות הליכי הסגרה, תהיה עדות לענין עבירה על חוק זה שנגבתה מחוץ לישראל קבילה, אם נתקיימו בה כל אלה:

- (1) אין למצוא את העד בישראל;

גביית עדות
מחוץ-לארץ

- (2) את העדות גבה שופט, קונסול ישראלי או מי ששר המשפטים הסמיך לכך, הן דרך כלל והן לענין מסויים;
- (3) היתה אפשרות לחקור את העד חקירה שכנגד והדבר אושר על ידי מי שגבה את העדות.

24. הודעת שר התחבורה ברשומות, בדבר המדינות שהן בעלות האמנה, תשמש ראיה לדבר לענין חוק זה.
25. סמכויות בתי המשפט והסמכויות האחרות על פי חוק זה לא יגרעו מסמכויות על פי כל דין אחר.
26. שר התחבורה ושר המשפטים ממונים על ביצוע חוק זה והם רשאים, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

גולדה מאיר יעקב ש' שפירא שמעון פרס
ראש הממשלה שר המשפטים שר התחבורה

שניאור זלמן שזר
נשיא המדינה

חוק לתיקון פקודת העדות (מס' 8), תשל"א-1971 *

1. בסעיף 31 לפקודת העדות, בסופו יבוא "ועובד או נושא תפקיד של גוף ציבורי אחר ששר המשפטים, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, קבע בצו".

גולדה מאיר יעקב ש' שפירא
ראש הממשלה שר המשפטים

שניאור זלמן שזר
נשיא המדינה

* נתקבל בכנסת ביום כ"ז בשבט תשל"א (22 בפברואר 1971); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 884, תשל"א, עמ' 176.
1 חוקי אי"י, כרך א' טרק כ"ד, עמ' 650; ט"ח תשי"א, עמ' 10; תשי"ד, עמ' 106; תשמ"ז, עמ' 10; תש"ך, עמ' 99; תשכ"ה, עמ' 182; תשכ"ח, עמ' 192; תשכ"ט, עמ' 17.